

VIŠESTRUKOST STRUČNOG I ZNANSTVENOG DJELOVANJA

MR. BRANKA ŠULC

Muzeološki rad u kojem je prof. dr. Antun Bauer, muzeolog, znanstveni djelatnik, prisutan više od 60 godina, označava ga danas kao prepoznatljivu i ključnu osobu u muzejskom radu Hrvatske.

Svojim stručnim, znanstvenim i pedagoškim radom, pokretanjem novih muzeoloških i muzejskih publikacija, značajnim donacijama kulturne baštine, napose višegodišnjim radom na afirmaciji i promociji naše muzeologije u zemlji i inozemstvu, pridonio je i formiranju muzeologije kao posebne znanstvene discipline u Hrvatskoj. Na stranim sveučilištima održao je niz predavanja iz muzeološke problematike i prakse i aktivno surađivao i u rješavanju muzeološke problematike i europskih muzeja, sudjelovao na međunarodnim muzejskim seminarima, kongresima i simpozijima, promovirajući uvijek hrvatsku kulturnu baštinu. Od posebna su značaja za našu suvremenu muzeologiju donacije dr. Antuna Bauera kojima je osnovao niz novih ustanova, od Gliptoteke HAZU i Arhiva za likovnu umjetnost, Muzejskog dokumentacionog centra u Zagrebu, Galerije i Gradskog muzeja u Vukovaru, Galerije umjetnina u Osijeku, i dr. Snažno vezan uz mjesta svojega rođenja (18. kolovoza 1911. god.) Vukovar i gimnazijskog razdoblja, Osijek, gdje se i opredjeljuje za izbor svog životnog poziva, dr.

A. Bauer će zapisati svoja sjećanja na dane mature, i odluke o izboru zvanja, u publikaciji "Sjećanja na maturu 1930. godine", tiskanoj u povodu zlatne maturalne proslave.¹

Zanimanje za likovne umjetnosti kod dr. Bauera pobudio je već 1930. godine njegov gimnazijski profesor crtanja prof. Iso Jung. Na godišnjoj izložbi učeničkih radova u osječkoj gimnaziji, nakon mature, Jung je čitavu jednu prostoriju posvetio njegovim crtežima, slikama i plastikama, dok je nekoliko reljefa ostalo u Gimnaziji kao model za nastavu crtanja. U Almanahu đakčkog prosvjetnog društva "Prosvjeta", koji je tiskan potkraj svibnja 1930. godine u Osijeku, dr. Bauer objavljuje prvi put dvije fotografije svojih polureljefa.² "Najvažnija stvar u cijelom životu jest izbor zvanja a time raspolaže slučaj" - zapisat će dr. Bauer u svojim sjećanjima na maturu.

"Možda je presudnu ulogu za mene odigrao nastavnik crtanja prof. Iso Jung. Slikar, boem, dobričina. Prihvatio je moju želju i pomogao savjetima da crtam, da slikam, da modeliram da nađem sebe, da među djelima starih slikara nadem životnog veselja i vrijednosti života, da nastojim živjeti tako da kada dođem u njegove godine mogu reći da "nisam zabadava živio". Odnos Ise Junga prema meni i iniciran, rekao bih upravo izvučeni interes za umjetnost - što mi je po prirodi ležalo, a što je njegovim poticajem snažno izbilo na površinu - bilo je odlučujuće za moj izbor za studij povijesti umjetnosti".³ Bauerovo zanimanje za muzejsku djelatnost, rano je, također u gimnazijskim danima u Osijeku,

Dr. Antun Bauer u dvorištu Gliptoteke HAZU, 1994. godine. Foto: M. Lenković

pobudio tadašnji kustos Gradskog muzeja Osijek prof. Vjekoslav Celestin. U nastavku svog priloga u "Sjećanjima ..." dr. Bauer o tom utjecaju piše: "...bio je to možda i najodlučniji momenat koji me je preko doživljaja i susreta sa zbirkom Gradskog muzeja u Osijeku usmjerio na životni put koji se kroz punih pet decenija neće niti jednog momenta odvajati od muzeja." Susreti sa kustosom Celestinom "sa vremenom koje je prošlo i koje nam je ostavilo ove mrvice po kojima osjećamo okus vremena, šumove zbivanja koja su davno prošla a koja su ostavila još i danas vidljive brazde... Možda je to bilo ono što je stari Celestin iz mene izvukao, i to tako intenzivno ugradio u dubine mojih osjećaja i saznanja. To je ono najdivnije što sam primio od starog Celestina za vrijeme mojih školskih dana u Osijeku. To je cijelom mojem životu bila ona snaga koja me gurala naprijed i koja mi je dala bazu na kojoj sam gradio opus svog života".⁴ Tijekom studija na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (1931.-1935.), gdje je i diplomirao na grupi za povijest umjetnosti i arheologiju, kao studentu druge godine zadužuje ga profesor V. Hoffiler da uredi i organizira Arheološki institut u Zagrebu. Institut je tada sadržavao nesređenu zbirku sadrenih odljevaka antičke plastike, knjižnicu i fototeku. Oblikovanjem ove institucije, Antun Bauer, demonstrator i asistent na Katedri za arheologiju u vremenu od 1933. do 1942. godine, daje i prve vidljive rezultate stručnoga i organizacijskog rada.

S prof. V. Hoffilerom, 1933. godine, surađuje i na pripravi dva sveska publikacije Corpus

vasorum antiquorum, izdanju Međunarodnog saveza Akademija nauka u Parizu.

Godine 1935. surađuje u pripremi i postavi izložbe u Arheološkom muzeju Zagreb - "Japodski nalazi" u povodu Međunarodnoga kongresa arheologa u Zagrebu. Iste godine otpočinje i studijskim putovanjima u Grčku i Tursku i s upoznavanjem kultura drugih zemalja. Takova putovanja još su jedno prepoznatljivo mjesto u životopisu dr. Bauera, s kojih redovito donosi i prezentira ne samo nova saznanja i o muzejima europskih i izvan europskih zemalja, nego i obilje publikacija za popunu knjižnica muzeja i napose MDC-a.

U razdoblju od 1935. do 1936. godine prof. Bauer boravi u Beču i priprema doktorsku disertaciju o temi "Rimska olovna plastika" s naročitim akcentom na takove nalaze u Sisku. Doktorira u Zagrebu 1937. godine, a te godine vodi i prva zaštitna arheološka istraživanja kod Osijeka, a 1938. godine, suradnik je u arheološkoj ekipi prof. R. R. Schmidta iz Tübingena na sistematskom istraživanju Vučedola, danas svjetski poznatoga prehistorijskog nalazišta pokraj Vukovara.

Arheološka istraživanja vodio je na brojnim drugim lokalitetima u Hrvatskoj, napose u Srijemu i Slavoniji, od kojih je rezultatima najznačajnije višegodišnje istraživanje srednjovjekovnih ostataka arhitekture Iloka.

Na Višoj školi za primijenjenu umjetnost u Zagrebu nastavnik je za povijest umjetnosti (1936.-1938.).

Djelovao je dr. Bauer i kao docent na Katedri za arheologiju na Sveučilištu u Zagrebu (1943.-1945. god.), kao znanstveni

Dr. Antun Bauer u depou Gliptoteke HAZU, 1994. godine. Foto: M. Lenković

suradnik Odjela likovnih umjetnosti tadašnjeg JAZU-a u Zagrebu, a kao direktor Gipsoteke grada Zagreba, današnje Gliptoteke HAZU-a (1937.-1952. god.), Hrvatskoga školskog muzeja (1952.-1964. god.) te Muzejskoga dokumentacijskog centra (1964.-1976. god.) u Zagrebu, oblikuje i institucije novoga profila i usmjerenja.

Kao znanstveni suradnik Odjela likovnih umjetnosti JAZU-a u Zagrebu 1949. godine jedan je od organizatora i voditelj tehničkih poslova oko opremanja, postavljanja i slanja izložbe hrvatske srednjovjekovne umjetnosti u Parizu, koja je 1951. godine postavljena i u Umjetničkom paviljonu u Zagrebu pod naslovom Izložba srednjovjekovne umjetnosti naroda Jugoslavije. Sudjeluje i u pripremi, postavu i realizaciji izložbe Zlato i srebro Zadra, u Zadru i Zagrebu, 1951. godine.

Tijekom vođenja Muzeološke sekcije Muzejskog društva Hrvatske, od samog osnutka 1946. godine, profilira se i daljnji put njegova muzeološkog djelovanja: usmjerenost prema rješavanju brojnih muzeoloških problema i uvođenju nove muzeološke teorije i prakse u rad naših muzeja i galerija.

Problemi osnivanja novih muzeja, muzejska mreža, zaštita, konzervacija i restauracija muzejske građe, usavršavanje muzejskoga kadra, izdavačka djelatnost, prezentacija muzejske građe pa sve do organizacije i provođenja i vođenja postdiplomskog studija muzeologije u nas - samo su neke od odrednica koje je dr. Bauer razvijao i tijekom svojega dugogodišnjeg djelovanja i koje i nadalje provodi s istom stvaralačkom zainteresiranošću. Prvu republičku nagradu

za muzeologiju dobiva dr. Bauer 1950. godine za iznimno bogato djelovanje na području osnivanja i vođenja muzejskih ustanova. Uz 40. obljetnicu osnivanja Saveza muzejskih društava Hrvatske, 1986. godine, osniva se nova muzejska nagrada i priznanje pod nazivom "Pavao Ritter Vitezović", koja se iste godine dodjeljuje zaslužnim muzejskim ustanovama i pojedincima. Dr. Antun Bauer prima ovo priznanje za posebne zasluge i dugogodišnji rad na afirmaciji hrvatskog muzealstva u zemlji i inozemstvu i za popularizaciju i unapređenje muzejske djelatnosti kao i za značajne donacije kulturne baštine muzejskim ustanovama u Hrvatskoj. S osnivanjem novih muzeja putem donacija otpočinje zarana. Gradu Zagrebu poklanja već 1937. godine zbirku suvremene hrvatske plastike, odljevke historijskih spomenika. Ta donacija, sa zbirkom odljevaka Milenijskog odbora, postaje i jezgrom današnje Gliptoteke HAZU-a.

Grad Zagreb je odlukama sa sjednica Ekonomskog odbora i Gradskog vijeća 1937. godine, preuzeo od dr. Bauera poklonjenu zbirku i osnovao, i tada jedinstvenu ustanovu Gipsoteku koju će donator tijekom 15 godina vođenja te institucije (1937.-1952.god.) formirati u značajnu ustanovu uza stalne dopune fonda i uspostavu odjela arhiva i dokumentacije.

Gipsoteka je bila ne samo muzejska već i znanstveno istraživačka institucija utemeljena po načelima institutskoga rada, i muzejska ustanova za edukativnu djelatnost na području povijesti umjetnosti.

Arhivskom te zbirkom fotografija, dokumentacije vezane uz likovnu umjetnost,

Dr. Antun Bauer u svom stanu, Krajiška 23, Zagreb.1994. godina. Foto: M. Lenković

kartotekom umjetničkih djela, knjižnicom te velikim opusom bibliografske građe o likovnoj umjetnosti, tematski vezanoj uz tadašnje zbirke Gipsoteke, zasnovao je dr. Bauer i temelje Arhiva za likovnu umjetnost, zasebnog odjela HAZU-a u Zagrebu, "nezaobilazno vrelo podataka za izučavanje naše povijesti umjetnosti, i to ne samo na području kiparstva, nego i svih ostalih likovnih disciplina... Bogatstvo skupljenih i sustavno sređenih materijala bilo je najsolidnija osnova za primarna istraživanja, monografske interpretacije i znanstvene studije o našoj povijesti umjetnosti u širokim okvirima problema vezanih uz zbirke umjetnina u Gipsoteci."⁵

Grad Zagreb i službeno prima ovu novu donaciju i osniva 1944. godine Arhiv za likovnu umjetnost, najprije kao zasebni odjel Gipsoteke, a potom kao Odjel HAZU-a. Tijekom 1940./1941. godine donacijom zbirke likovnih radova i napose osobnim angažmanom, dr. Antun i Antonija Bauer potiču i osnivanje Galerija slika u Osijeku, a 1942. godine ustupaju Gradskom muzeju u Osijeku i vrijednu zbirku odlikovanja. Profesorova supruga, dr. Antonija Bauer, suradnica je i potpora dr. Baueru u brojnim njegovim projektima, kolekcioniranju i donacijama.

Većina donacija muzejima i galerijama Hrvatske stoga s razlogom nosi naziv obaju donatora.

Rodnom gradu Vukovaru poklanja 1948. godine zbirku oružja, numizmatike i antičkih satova, slika i plastike domaćih autora, jezgro budućega Gradskog muzeja i Zbirke Bauer i Galerije umjetnina. Donacije

rodnom gradu Vukovaru, napose Galeriji umjetnina i Zbirci Bauer, s više od 1500 eksponata najznačajnijih autora hrvatske umjetnosti 19. i 20. stoljeća, bile su kontinuirane sve do 1991. godine, kada rat zaustavlja i nastavak rada na arhitektonskoj i muzeološkoj obnovi vukovarske Galerije i onemogućava planirane dopune fonda. Umjetnički inventar vukovarske Galerije na visokoj je razini likovnog oblikovanja s nekoliko antologijskih ostvarenja najznačajnijih ličnosti hrvatske likovne prošlosti. Galerija je sadržavala i vrijedan likovni arhiv te knjižnicu.

Galerija umjetnina i Zbirka Bauer, kao i Gradski muzej Vukovar, ponajviše od svih muzeja i galerija u Hrvatskoj stradaju u ratu 1991.-1992. godine. Muzejski su fondovi dijelom uništeni a dijelom opljačkani i odneseni iz vukovarskih skloništa u muzeje Novog Sada u Srbiju.

Primjena međunarodnih konvencija za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba, ilegalnu trgovinu i restituciju, provodi se i na ovom slučaju. UNESCO, ICOM i Vijeće Europe intenzivnije pokreću rješavanje ovoga slučaja tijekom 1994. godine.

Zasigurno teško iskustvo nestanka zbirke i neizvjesnosti njezina povrata dr. Bauer svladava otpočinjući prikupljanjem novih likovnih radova suvremenih umjetnika Hrvatske, za Galeriju umjetnina i Zbirku Bauer u Vukovaru. U razdoblju od 1992. godine do danas organizira i brojne izložbe novih donacija za Vukovar. S jednakim stručnim interesom i potporom prati i osnivanje Muzeja Vukovara u progonstvu, od 1992. godine do danas, koji se zasniva na donaci-

jama hrvatskih i inozemnih likovnih umjetnika gradu Vukovaru. Danas taj Muzej ima više od 800 likovnih radova, a djeluje pri Gradskome muzeju Vukovara u progonstvu u Zagrebu. Dr. Bauer poticao je i sudjelovao u osnivanju niza ostalih muzeja i galerija, poput Gradskog muzeja u Iloku,

muzeja i galerija, osnivati nove. Jednako tako i pokazati koliko je kolekcionarstvo i u svojoj društvenoj ulozi zaštitnog karaktera za kulturna dobra u najpozitivnijem značenju te riječi. Dr. Bauer bez sumnje sa suprugom pripada nevelikoj grupi skupljača, kolekcionara i donatora koji su

Antonija i Antun Bauer u svom stanu. 1994. godina. Foto: M. Lenković

Gradskog muzeja i galerije u Vinkovcima, muzejske zbirke u Šarengradu i dr. Posljednjih godina aktivno sudjeluje pri osnivanju Galerije umjetnina hrvatskoga likovnog amaterizma u Novskoj, Daruvaru, Jastrebarskom, Gradišću u Austriji i dr. donacijama likovnih radova i pratećom dokumentacijskom podlogom.

Sukladno u osnovi stvaralačkoj naravi ovoga muzeologa - kolekcionara jest dokumentirati, popuniti praznine postojećih zbirki

svojim zbirkama osnivali i dopunjavali brojne značajne muzeje i galerije u Hrvatskoj. Premda su ovdje navedene samo njegove najmarkatnije donacije, one se danas pokazuju kao dalekosežna inicijativa i kao sve jasniji trag u kulturi vlastite sredine.

Ideju o osnutku Muzejskoga dokumentacijskog centra, "zavodu za unapređenje muzejske djelatnosti",⁶ profilirao je tijekom rada u muzeološkoj sekciji Muzejskog društva Hrvatske. Pripremanjem prve sustavno

obrađene publikacije Muzeji u Hrvatskoj, od 1952. do 1957. godine, kada se uočava nedostatak osnova - dokumentacije i arhiva o hrvatskim muzejima i njihovoj djelatnosti.⁷

Dr. Bauer kao jedan od urednika te publikacije otpočinje i sa sustavnijim prikupljanjem te, nedostatne, podloge, priključivši joj vlastitu opsežnu dokumentaciju i knjižni te arhivski fond, prikupljen i tijekom rada u Arhivu za likovnu umjetnost. "Prijedlog za osnivanje MDC-a u okviru Muzejskog društva Hrvatske, za koji je bilo vezano ustupanje cjelokupnog fundusa dokumentacije sa fototekom, hemerotekom, zbirkom muzejskih plakata, stručnom muzeološkom bibliotekom, sakupljeno isključivo nastojanjem i troškom Dr. Bauera, bio je prihvaćen na sjednici Upravnog odbora Muzejskog društva Hrvatske 24. 05. 1955. godine. Tim danom i zaključkom MDH-a, ustupanjem fundusa od strane dr. A. Bauera i prihvaćanjem od strane Upravnog odbora, osnovan je Muzejski dokumentacioni centar za Hrvatsku kao ustanova Muzejskog društva Hrvatske... Muzejsko se društvo obavezalo da će svojim akcijama pomoći nastojanje da se ova ustanova razvije u specifičnu muzejsku ustanovu i da vrši funkciju koja je muzejima potrebna. Društvo je o tome obavijestilo sve podružnice i muzeje s molbom da sa svoje strane pomognu ovu akciju i da svoje publikacije, kataloge, izvještaje, kao i popise svog stručnog kadra šalju toj novoj instituciji.⁸

Kod organizacije i profiliranja djelatnosti novoosnovanog MDC-a, osnivač se koristio iskustvima ICOM-a i malobrojnih instituci-

ja takove profilacije u Europi.

Suradnja s brojnim muzejima i galerijama iz zemlje i inozemstva s MDC-om, počev od 1955. sve do ranih 70-ih godina, kada se struktura MDC-a kadrovski povećava, zasnivala se isključivo na osobnim kontaktima dr. Bauera.

MDC je od osnutka djelovao kao samostalni odjel u sastavu Hrvatskoga školskog muzeja i Tehničkog muzeja u Zagrebu, a djelatnost mu je formalno određena aktom o osnivanju 1964. godine. Samostalna organizacija postaje 1968. godine. Osnovnu djelatnost MDC-a, dr. Bauer ipak usmjerava prema područjima informacijske, dokumentacijske i referalne uloge muzeja u kulturi, uključivši u te okvire sustavno promicanje muzeološke teorije i prakse i unapređenja djelovanja muzeja. Postupno je takova profilacija rada MDC-a usmjerena i ka njegovu formiranju u kontaktnu točku za muzejsku djelatnost Hrvatske u postojećem informacijskom sustavu za kulturne djelatnosti i u središnju muzeološku ustanovu.

Time je dr. Bauer posredno otvorio i novo poglavlje u izgradnji sustavne mreže muzeja u nas i pridonio razvoju muzeologije u Hrvatskoj.

Već je na Generalnoj konferenciji ICOM-UNESCO-a (Međunarodnog savjeta za muzeje) održanoj 1963. godine u New Yorku, donesen zaključak da teoretsku muzeologiju treba razvijati na sveučilištima, organiziranjem i posebnih tečajeva za školovanje muzejskoga kadra.

Istaknuto je da je u razvoju muzeologije kao znanstvene discipline i muzeološkog

Dr. Bauer u knjižnici MDC-a.1994. godine. Foto: M. Lenković

školovanja međusobna povezanost više izražena negoli je to u ostalim znanstvenim disciplinama. U vrijeme brojnih promjena kulturološke klime potkraj 60-ih godina, dr. Bauer uspostavlja i usku suradnju MDC-a s postdiplomskim studijem muzeologije, primjenjujući opetovno iskustva ICOM-a.

Taj studij je u okviru Centra za studij bibliotekarstva, dokumentacije i informacijskih znanosti Referalnog centra Sveučilišta u Zagrebu realiziran 1966./67. godine, ponajviše inicijativom i zalaganjem dr. Antuna Bauera.

MDC je tada postao ne samo polazište već i referalna ustanova za daljnji rad i unapređenje muzeologije i mjestom za difuziju brojnih novih muzeoloških spoznaja i njezine neposredne primjene u praksi.

Muzeologija kao studijska, znanstvena disciplina i osnova za suvremenije djelovanje muzeja, prema osnovnoj ideji osnivača Centra za studij bibliotekarstva prof. Bože Težaka i za muzeologiju prof. dr. Antuna Bauera, bila je integriranje muzeologije u okvire informacijskih znanosti.⁹ Jedan od osnovnih ciljeva postdiplomskog studija za muzeologiju u prvom je redu bila uspostava studija i nastave muzeologije na sveučilišnoj razini i primjena ove znanstvene discipline za konkretne potrebe muzeja i galerija.

Voditelj postdiplomskog studija za muzeologiju i predavač i mentor generacijama muzejskih djelatnika, dr. Bauer je doista i pripremao cijeli naraštaj novih kadrova za suvremenije poimanje muzeja.

Više od 300 muzejskih djelatnika upisuje taj studij, a mentor čak 87-ero studenata je dr. Bauer.

MDC je u suradnji s postdiplomskim studijem za muzeologiju organizirao redovne semestralne cikluse predavanja, od 1968. do 1975. godine. Na tim tribinama aktualne problematike iz muzeologije i naše muzejske službe na kojima je redovno sudjelovao velik broj polaznika studija ali i ostalih muzejskih djelatnika, prenošena su najnovija iskustva i saznanja iz muzejske teorije i prakse.

Samo u organizaciji prof. dr. Bauera održano je više od 360 predavanja koja su se odnosila na široku problematiku svih segmenata rada muzeja i galerija, zaštite prirode i spomeničke baštine, konzervacije i restauracije te zaštite muzejske građe, a predavači su bili stručnjaci, muzeolozi iz zemlje i inozemstva. Važno je naznačiti i rano uočavanje važnosti primjene informatike u muzejskome radu, što je prezentirano zasebnim semestralnim predavanjima i praksom polaznika postdiplomskog studija muzeologije u Sveučilišnom računskom centru (SRCE) u Zagrebu tijekom 1975./76. godine. Dr. Bauer je tih godina uspostavio i suradnju sa Smithsonian Institutionom iz Washingtona i pribavio kompjutorski program za obradu muzejskih zbirki SELGEM. Okupio je pri MDC-u grupu stručnjaka - informatičara i muzejskih djelatnika, i suradujući sa SRCE-m, nastojao što prije i kvalitetnije uključiti i hrvatske muzeje u informatičku mrežu koja se tih godina počela razvijati na europskoj i izvaneuropskoj muzejskoj razini.

Na žalost, projekt je bez jače financijske potpore, ali i bez veće zainteresiranosti naših muzeja, ostao na razini istraživanja i

nastojanja da se širi krug muzejskih djelatnika upozna s prednostima novoga modela rada na dokumentaciji muzejske građe. Početkom 80-ih godina dr. Bauer je angažiran i u suradnji na koncipiranju programa Katedre za muzeologiju Univerziteta "Edvard Kardelj" u Ljubljani, Slovenija, na kojoj je pod njegovim mentorstvom do danas doktoriralo i 9 muzeologa.

Pokretač je i urednik, brojnih novih, i do danas i jedinih, muzeoloških zbornika i časopisa te bibliografskih serija izdanja, poput zbornika za muzeološku problematiku "Muzeologija", tiskanog 1953. godine u privatnoj nakladi dr. Bauera, časopisa za muzeološke teme "Informatica Museologica", koji je dr. Bauer pokrenuo kao Bilten početkom 1970. godine uočavajući potrebu muzejskog sektora za informacijama i prikazima recentnoga stanja u muzejskoj djelatnosti, koji ubrzo prerasta u muzeološki časopis, u izdanju MDC-a.

Počev od 50-ih godina, priprema i tiska u maloj nakladi 54 sveska Muzejskog arhiva - Građe za muzeologiju, 30 svezaka Arhiva Hrvatskoga školskog muzeja.

Karakterom i značenjem jedinstven je i stručni rad, 31 svezak Bibliografije i građe za umjetnost i srodne struke, koji sveobuhvatnošću i cjelovitošću podataka, osim rasprava i članaka, donosi i sve bilješke vezane uz probleme likovnih umjetnosti, što je i pretečom kasnijeg rada Leksikografskog zavoda u Zagrebu. Na polju njegova publicističkog rada, od studentskih dana do danas, više stotina publiciranih i nepubliciranih radova, elaborata, koncepcija i scenarija postava muzeja i galerija u Hr-

vatskoj, svrstavaju ga u vodeće ličnosti pri izgradnji i promicanju muzeologije u Hrvatskoj. Publicistički rad dr. A. Bauera u izgradnji suvremene koncepcije muzeologije kao znanstvene discipline, što je od značenja za afirmaciju hrvatske muzeologije i na međunarodnom planu, kao i znanstveni i stručni te napose praktični rad, usmjeren je u prvom redu na muzeološku tematiku, na osnivanje i izgradnju muzeja kao ustanova, i na odgoj i edukaciju stručnoga muzejskoga kadra. Od 1967. do 1968. godine bio je urednik a potom i stalni suradnik Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske. Priloge iz područja arheologije, numizmatike, muzejske i muzeološke problematike objavljivao je i brojnim drugim periodičnim publikacijama. Članom je brojnih komisija, stručnih grupa, sudionik korektor i kritičar brojnih zakona o muzejskoj i zaštitarskoj djelatnosti, promotor novih ideja o muzejskom radu, sudionik Komisija za restituciju kulturnih dobara u Hrvatskoj nakon 2. svjetskog rata, član Družbe Hrvatskoga zmaja, časnog imena Prazmaj Vučedolski, član HAZU-a u dijaspori u Baselu, spasilac spomenika Banu Jelačiću u Zagrebu od uništenja, i agilni zagovornik novih muzejskih usmjerenja.

Premda očitu istinu ne treba dokazivati, prema izreci Latina "Perspicua vera non sunt probanda", jer dr. Antun Bauer je to svojim radom i prisutnošću i u muzejskoj djelatnosti već odavna dokazao, uredništvo Muzeologije odlučilo se na prezentaciju većeg dijela njegova rada upravo u namjeri da cjelovitije dokumentira i pripremi podlogu za svestranija istraživanja i valorizaciju njegova golemog opusa djelovanja u

muzejskoj djelatnosti Hrvatske.

Zasigurno će, premda u ponajboljoj namjeri uredništva, i u ovom prezentiranju uzmanjkati slika cjelovita opusa rada dr. Bauera. Vjerujemo da će ipak pridonijeti spoznaji o pokadšto i zaboravljenim naporima toga iznimnog muzealca, kolekcionara i donatora.

Prvi put objavljujući i integralni prikaz bibliografskih podataka o radovima dr. Antuna Bauera, objelodanjuje se i iznimno širok raspon njegova interesa i stručnog djelovanja.

Bilješke i literatura;

1. Bauer, Antun. Zahvaljujući starom Celestinu, str. 31-36, Sjećanje na maturu 1930. godine, Zagreb-Osijek, 1980.
2. Almanah đakčkog prosvjetnog društva "Prosvjeta" (U nakladi đakčkog prosvjetnog društva "Prosvjeta", Osijek, 1930.)
3. Bauer, Antun. Zahvaljujući starom Celestinu, str. 31-36, Sjećanje na maturu 1930. godine, Zagreb-Osijek, 1980.
4. Bauer, Antun. Zahvaljujući starom Celestinu, str. 31-36, Sjećanje na maturu 1930. godine, Zagreb-Osijek, 1980.
5. Zlamalik, Vinko. Dr. Antun Bauer, sabirač, donator i muzeolog. Katalog izložbe Zbirka Bauer, MGC - Muzejski prostor, Zagreb, 1989., str. 9.
6. Bauer, Antun. Odjek naše ankete - Zajednica slavonskih muzeja, Glasnik slavonskih muzeja 2, 1967., str. 10-13.
7. Bauer, A., i Nemeth, K., Muzeji i arhivi Hrvatske, Zagreb, 1957. - 180 str.: ilustr. - (Biblioteka "Dokumenti naše stvarnosti")
8. Bauer, Antun. Povodom 20. godišnjice osnivanja MDC-a, Zagreb, 1975., str. 5, Npublicirani rukopis, MDC.
9. Muzeologija 6, MDC, Zagreb, 1967., str. 1-34.

ŽIVOTOPIS PROF. DR. ANTUNA BAUERA

MR. BRANKA ŠULC

Antun Bauer rođen je 18. kolovoza 1911. u Vukovaru. Osnovnu školu i gimnaziju pohađao je u Vukovaru i Osijeku, gdje je i maturirao 1930. godine.

Studij povijesti umjetnosti i arheologije završio je 1935. godine na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, gdje je 1937. godine i doktorirao. U razdoblju od 1935. do 1936. na studijskom je boravku u Beču - priprema doktorsku dizertaciju.

Najprije je bio asistent i docent za arheologiju na Katedri za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu (1936.- 1945. godine). Nastavnik je za povijest umjetnosti (1936.-1938. godine) na Višoj školi za primijenjenu umjetnost u Zagrebu.

Osnivač i donator te direktor Gipsoteke u Zagrebu (1937.-1952. god.), direktor Hrvatskog školskog muzeja u Zagrebu (1952.-1964. god.), osnivač, donator i direktor Muzejskog dokumentacionog centra u Zagrebu (1964.-1976. godine, kada odlazi u mirovinu).

Od 1965. godine suosnivač je i voditelj postdiplomskog studija za muzeologiju pri Centru za studij bibliotekarstva, dokumentacije i informacijskih znanosti Referalnog centra Sveučilišta u Zagrebu.

Donator je i osnivač Gipsoteke grada Zagreba - danas Gliptoteke HAZU (1937. god.), Arhiva za likovne umjetnosti, odjela HAZU-a u Zagrebu (1944. god.), Galerije umjetnina u Osijeku 1940./1941. god.), Grad-